

טעמו ור-או

רעיון על הפרשה מאת הרב בועז שלום שליט"א

גיליון 39 | וזאת הברכה

רמזי ארבעת המינים

שאת האתרוג, כאשר אנחנו מחברים, אנחנו מחברים אותו ומצרפים אותו דווקא אל הערבה.

למה אנחנו מחברים את הצדיק עם הרשע? למה אנחנו מחברים את האתרוג, שמסמל את הדרגה הכי גבוהה, דווקא עם הערבה, שהערבה מסמלת את הדרגה הנמוכה ביותר? תשימו לב שבחג סוכות גם כן אנחנו מוצאים ביטוי לכך שאנחנו מקרבים גם כן את אלה שרחוקים, אלה שלא ממש שומרים תורה ומצוות, לתוך הסוכה. "כל האזרח בישראל ישבו בסכת", אומרת התורה. ראויה סוכה שישבו בה כלל ישראל, מבלי לבדוק בהם בציציות, מבלי לראות האם הוא צדיק או רשע. מקרבים את כולם, מכניסים את כולם.

לא רק בסוכות, גם ביום הכיפורים נהגנו כך. כאשר עמדנו והתפללנו ביום הכיפורים, אמרנו שאנחנו מתירים להתפלל עם העבריינים. גם את העבריינים קירבנו, גם אותם הכנסנו אלינו: בואו תתפללו יחד עימנו. אבל ישנה הזדמנות אחרת שבה אנחנו נוהגים בצורה שונה. בליל פסח, כאשר אנחנו מקריבים את הקורבן, קורבן הפסח, צלי, הבן הרשע רוצה להשתתף גם הוא יחד איתנו. אבל אז בעל ההגדה אומר: "הקהה את שיניו", תרחיק אותו. "כל בן נכר לא יאכל בו", אומרים חז"ל: מדובר על אדם שרחק ליבו מאביו שבשמיים. אדם מישראל, אבל מאס בתורה. אבל עכשיו הוא בא, הוא רוצה להצטרף איתנו? לא, לא, אומרים לו: לא תיתן לו מקורבן הפסח. למה? ביום הכיפורים קירבנו אותו, בחג הסוכות הכנסנו אותו לסוכה, בארבעת המינים דווקא אותו הדבקנו עם האתרוג, ועכשיו בחג הפסח מרחיקים אותו?

למה בכיפור כן ובפסח לא?!

התשובה היא: תלוי לשם מה הגיע הרשע, תלוי מהי מגמתו. כאשר הוא רואה אותנו עושים יום צום והוא בא ומצטרף איתנו, תגידו לי, מה האינטרס שלו? אחד: הוא בא להתקרב לריבונו של עולם. התעוררו בו ניצוצי רגשי קדושה, רגשי תשובה. הוא רוצה להיות יחד איתנו. נפלא מאוד! תכניס אותו, תיקח אותו. כשהוא רואה אותנו הולכים לסוכה, מה יש בסוכה? עזוב את סירתו, את ביתו, ארמונו מפואר, ובא להיות איתנו בסוכה?

בחג הסוכות, התורה מצווה: "ולקחתם לכם פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל". אנחנו מצווים ליטול את ארבעת המינים ולנענע אותם כפי שהורו לנו חז"ל, בדיוק את צורת הניענועים עם כל הפרטים והדקדוקים.

למה מרמזים ארבעת המינים?

מהם ארבעת המינים? אתרוג, לולב, הדס - שלושה בדי הדס, ושני בדי ערבה. ישנם רמזים רבים בארבעת המינים, ואנחנו נדבר בקצרה: הלולב הוא כנגד חוט השדרה, הערבה היא כנגד השפתיים, ההדס בצורה שלו דומה ומזכיר את העיניים, והאתרוג הוא בעצם מסמל את הלב של האדם, את הפנימיות, את החלק המרכזי אשר בגוף האדם.

חז"ל אומרים שהדבר בא לרמז גם כן על ארבע כיתות שיש בעם ישראל: ישנה כת שהם הצדיקים, ישנם כאלה שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים, יש אשר להפך, יש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה. וישנם את אלה שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים.

האתרוג, יש לו גם טעם טוב וגם ריח טוב, הוא מרמז על הצדיקים. הצדיקים יש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים. ההדס יש לו ריח טוב אומנם, אבל אין בו טעם טוב. הוא מרמז את אלה שיש בהם מעשים טובים, אבל אין בהם תורה. הלולב לעומת זאת, זה בעצם עץ התמר, הוא מרמז לאלה שיש בהם תורה, אבל אין בהם מעשים טובים. יש לו טעם ואין לו ריח. לעומת זאת, הערבה מרמזת לאלה שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים. לערבה אין טעם טוב ואין גם ריח טוב.

כולם ביחד!

אומרת התורה: קחו אלה עם אלה, כדי שיכפרו אלה על אלה. אומרת התורה: את כולם אתה עושה אגודה אחת, שיכפרו אחד על חברו. יש פה דבר מאוד מעניין: אנחנו לוקחים את הערבה, הערבה בעצם מסמלת את הריקנים שבעם ישראל, את בעלי הערבה אשר בעם ישראל, ומצרפים אותה איתנו. ותשימו לב

כנראה שבאמת גם הוא רוצה לחוש משהו מ"צלא דמהימנותא", להיות בצל האמונה, בצל השכינה הקדושה. רגש קודש התעורר בו. תכניס גם אותו, תביא גם אותו!

חיבוק מהקב"ה!!

הזוהר הקדוש אומר דבר נפלא מאוד על הסוכה. אומר הזוהר הקדוש: הסוכה, הדין שלה שמספיק בה שתי דפנות שלמות והשלישית אפילו טפח. אם בנית סוכה עם דופן ועוד דופן והשלישית אפילו בגודל טפח, אומר הזוהר הקדוש, וכך היא ההלכה, זה כשר. למה? אומר הזוהר, מפני שנאמר: "וימינו תחבקני". כאשר אנחנו מחבקים מישהו, תשימו לב מהי התנועה שאנחנו עושים: יש לנו פה זרוע דופן שלמה, יש לנו עוד זרוע דופן שלמה, ויש לנו כאן טפח בלבד. שתיים כהלכתן ושלישית אפילו טפח. הסוכה היא סוג של חיבוק. הקדוש ברוך הוא מחבק אותנו - צלא דמהימנותא. אנחנו מחבקים את האדם הרחוק: בוא, תיכנס איתנו לסוכה, שב איתנו בצל האמונה, שב איתנו במקום של הריבונו של עולם. מחבקים את הרשע ומכניסים אותו יחד איתנו אל הסוכה.

ארבעת המינים - מנענעים אותם, יש פה טלטולים, והרשע בא להיות איתנו, הערבה מגיעה. אה, להיות איתנו כשקשה, כשיש טלטולים וניענועים? נפלא מאוד, תבואי גם את! תבואי גם את, נדיבך לך את הצדיק, אולי משהו ישתנה אצלך, אולי משהו יתהפך לטובה.

לעומת זאת, כאשר העברייך מגיע בליל הסדר, הרי מה עושים בליל פסח? מקריבים את קורבן הפסח. איך היו מקריבים את הקורבן? לוקחים את אותו גדי וצולים אותו על ראשו, על כרעיו ועל קרבו. יש ריח של צלי שככה מתפרס לו בכל הארץ. הרשע, ריח הצלי עלה באפו, מיצי הקיבה התחילו לפעול... בסטייקים, במנגלים הוא חזק: "אה, יש ערב ברביקיו? בוא'נה, תשמע, תשמור לי מקום, אני גם מגיע!" לא, לא, לא, אדוני. "כל בן נכר לא יאכל בו" - מי שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמיים, מי שהוא רחוק ובא להצטרף אלינו כי מיצי הקיבה מדברים, אין זה מקומך. מי שהוא רחוק ובא להצטרף אלינו כי ראה שפה מחלקים אוכל, אין זה מקומך.

אבל לעומת זאת, אדם שבא להצטרף איתנו בתענית ביום הכיפורים, אדם שבא לשבת איתנו בסוכה, ערבה שבאה להיות איתנו בניענועים ובטלטולים שלנו - אה, בואי, זה המקום! בואי ונקרב אותך וניתן לך את ההרגשה הטובה ביותר יחד עם האתרוג. נצמיד לך את הצדיק הגדול ביותר, את האתרוג. למה? כי יש פה איזה התעוררות, יש פה איזה רצון לשוב לאבא שבשמיים.

בואו נמשיך עם הרעיון, תשימו לב דבר מאוד מעניין. ביום האחרון של חג הסוכות, הערבה מקבלת חשיבות. "איסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח", היה יום חיבוט ערבה, היו לוקחים את הערבה וזוקפים אותה ליד המזבח. ואז, לאחר מכן, לוקחים את הערבה וחובטים אותה בארץ. למה? הרי אמרנו שלרשע מגיע צל"ש, הוא בא להתקרב אלינו. הרשע הבא ורוצה לחוש משהו מאותו ריח של אוויר פסגות, הוא חש טוב בקרבת הצדיק, מצרפים אותו אלינו. למה כעת חובטים אותו?

למה חובטים את הערבה דווקא עכשיו?

יש פה רעיון נפלא, אומנם בדרך דרוש, אבל רעיון נפלא. הערבה היא באה כדי ללמוד, כדי להצטרף אלינו. מחברים אותה ביחד עם כלל ישראל: עם אלה שיש להם רק מצוות, או רק תורה, או

אלה שיש להם גם תורה וגם מעשים טובים. כל עוד שהיא באה להצטרף - נפלא מאוד. יש סיכוי: תקבלי טעם קצת, תקבלי ריח קצת. אבל הנה, מגיע היום האחרון של חג הסוכות, והערבה פתאום עוזבת את האגודה ונעשית לה בפני עצמה, עומדת לה הערבה בפני עצמה! כמה ערבות היה לנו עד עכשיו? היה לנו שניים.

ופתאום בחיבוט הערבה, כמה מתייצבים לנו לפתע? חמישה בדי ערבה. זאת אומרת: הערבה, לא די שלא קיבלה ריח וטעם משאר המינים, לא די שלא כפפה עצמה אל שאר המינים - פתאום היא עושה לה יום טוב לעצמה! ולא רק שהיא עושה יום טוב לעצמה, גם הזמינה 'ת'חבר'ה' משני בדי ערבה, פתאום אנחנו רואים מתייצבים פה עוד שלושה חבר'ה שלא בדיוק באו לקבל קצת טעם וריח מן הצדיק. אה, אם ככה, הערבה כבר מסתדרת לבד, עושה לה יום טוב, היא לא זקוקה לשאר המינים, היא לא רוצה לתקן עצמה? אין ברירה אלא לקחת את הערבה ולחבוט אותה בארץ. חביט חביט ולא בריך. חובטים את הערבה בקרקע, אפילו לא מברכים עליה. כבר כלום לא יצא מן הערבה הזאת.

למסקנה, צריכים לדעת: אם אני לא בסדר, אבוא אל האנשים ההגונים, הצדיקים, אתחבר איתם, אתרעה איתם, אלמד מהם משהו. אבל אם אני רוצה להגיע אליהם כדי אני לקבוע להם את סדר היום, כדי אני ללמד אותם - זה לא ההשקפה הנכונה. מי שבא ללמוד שיסכית, שיאזין, שילמד. יש הרבה מה ללמוד. אבל מי שבא ללמוד ונמצא מלמד, זה לא הקו הנכון. ואז את הערבה חובטים בארץ.

למה מברכים רק על הלולב?

שימו לב, בזה תיושב לנו תמיהה מאוד מאוד מעניינת. הגמרא אומרת שאנחנו נוטלים בעצם ארבעה מינים, תשימו לב: הדס, אתרוג, לולב, ערבה. אבל מה אנחנו מברכים? "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ארבעת המינים"? לא אומרים. "על נטילת לולב" - זה הנוסח הנכון.

רגע, מה זה "על נטילת לולב"? מה, רק הלולב פה? הלולב הוא מרכיב מתוך המינים. ובינינו, הלולב הוא לא המרכיב המשובח ביותר. כבר אמרנו שלתמר יש טעם ואין ריח. האם לא ראוי יותר היה לברך "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על נטילת אתרוג"? האתרוג הוא המרכזי, האתרוג הוא הצדיק פה בסיפור, הוא המשובח, הוא הטוב מכולם. למה לא מברכים עליו? למה מברכים על הלולב?

הגמרא באמת כבר נדרשת לשאלה הזאת, והגמרא אומרת טעם שבאמת זה טעון הבנה. אומרת הגמרא: הלולב גבוה מכולם. כשאתה נוטל את ארבעת המינים הלולב הוא הגבוה ביותר, גם באילן הלולב הוא העץ הגבוה מכולם.

אבל למען האמת זה די תמוה. רק בגלל שהוא גבוה הוא פתאום קיבל מעלה? זה יתרון חיצוני בלבד. האם אנחנו נבחר ראש ממשלה רק בגלל שהוא גבוה יותר? אגב, במאמר המוסגר אומר שראיתי מחקר שנעשה ובארצות הברית תמיד כשהתמודדו שניים, הגבוה ביותר זכה. אבל נניח לזה, ארצות הברית היא לא סמל בשבילנו לשום דבר. כולנו מבינים שכשאנחנו מחפשים, מחפשים תוכן. מה קרה פה פתאום? אנחנו בוחרים בלולב ומברכים עליו בגלל שהוא הגבוה ביותר?

ההבדל בין שני ההרים הקדושים ביהדות

שימו לב לדבר מאוד מעניין, שראוי פעם לתת עליו את הדעת: אצל עם ישראל בהיסטוריה היו שני הרים בעלי חשיבות, שני הרים שהייתה בהם מעלה גדולה ועצומה. יש לנו את הר הבית. הר הבית, מקום העקדה, הר קדוש, הר שלשם אנחנו נכנסים רק אחרי טהרה. אסור לאדם להיכנס להר הבית היום, ומי שייכנס להר הבית כיום חייב כרת, מסוכן מאוד. המקום נותר בקדושתו.

יש לנו עוד הר קדוש בהיסטוריה - הר סיני, ההר שעליו ירד הקדוש ברוך הוא בעצמו ונתן לנו תורה. אבל שמתם לב להבדל? הר סיני, מי שירצה היום לעלות ולטפס עליו, לא יקרה כלום. מי שירצה להראות שם את צונו, לא קרה מאומה. אין במקום ולא בדל של קדושה, הר כאחד ההרים. לעומת זאת הר הבית, מקום קדוש שעד היום הקדושה לא זזה ממנו. בית המקדש כבר חרב, ומדוע עדיין למקום יש קדושה? מה ההבדל?

שימו לב: הר הבית לא סתם התקדש. הר הבית, כמו שאמרנו, זה מקום העקדה. אברהם אבינו היה מוכן באהבתו לבוראו לקחת את הבן שלו ולעקוד אותו על קדושת השם. הר הבית זה מקום שקנה את מעלתו ברוב מאמץ, קנה את מעלתו על ידי יגיעה של אבינו אברהם, הוא לא זכה בזה מן ההפקר. לעומת זאת, הר סיני, במה זכה להיות קדוש? כי השם בחר בו. רגע רגע, הוא עשה משהו? לא, הר סיני לא עשה מאומה בשביל זה, לא התאמץ בשביל זה, עם ישראל לא מסר נפשו בהר הזה. אלא מה? הקדוש ברוך הוא בחר בו.

אומר הקדוש ברוך הוא: מקום שקנה קדושה על ידי מאמץ, על ידי יגיעה - זה חביב בעיניי. פה מישוהו התאמץ, מישוהו התייגע, זה נשאר לנצח. הר סיני - אני בחרתי בו, אומר הריבונו של עולם, וברגע שאני הסתלקתי, נגמר, חזר להיות הר פשוט כאחד ההרים. מקום שנקנתה בו הקדושה ברוב יגע, ברוב יזע, במאמץ - זה נשאר לתמיד. מקום שקיבל וזכה מן ההפקר, ברגע שהקדושה תעזוב המקום חוזר להיות מופקר, מקום שאין בו שום ריח של קדושה.

בואו כעת תבינו את ההבדל בין הלולב לבין האתרוג: שאלנו, למה מברכים על נטילת לולב? מישוהו מכם ראה פעם איך מגדלים אתרוגים? מגדלי האתרוגים מוסרים את נפשם על גידול האתרוג כל השנה כולה. לא בכדי הוא כל כך יפה, כל כך נאה, כל כך מהודר ומשובח. למה? כי האתרוג הוא פרי מאותרג: שומרים עליו, קוצצים את הקוצים של העץ שמסביבו, קוצצים את העלים של העץ, קושרים את הענפים ומרחיקים אותם זה מזה כדי שלא יתחככו בפרי האתרוג, משקים אותו השקיה מרובה, מרססים אותו, משקיעים את הנשמה בשביל להוציא אתרוג כזה נאה, משובח, יפה, רוב פאר והדר. אבל באמת מתאמצים בשבילו.

תשימו לב לעומת זאת, הלולב גדל בהפקר. הלולב גדל למעלה בלי שאף אחד התאמץ בשבילו, אף אחד לא הלך והשקה, הלך והתייגע בשביל הלולב, ואתה הולך וקוטף ומקבל לולב. אומנם לא נאה כמו האתרוג, אבל הלולב יכול לומר לך: "כל מה שאתה רואה אצלי זה ממאמץ שלי אישי. אף אחד לא השקיע בי, אף אחד לא העניק לי. אומנם לא הגעתי למה שהגיע האתרוג, האתרוג באמת מיוחד מאוד, אבל תדע לך: אני התאמצתי, אני התייגעתי, לא קיבלתי מתנות חנם". האתרוג נאה מאוד, יפה מאוד, מיוחד מאוד, יש בו גם טעם, יש בו גם ריח. נו, חוכמה גדולה, כ"כ השקיעו בך, כ"כ התאמצו בך, מה אתה עשית בשביל זה? שום דבר.

אומר הקדוש ברוך הוא: טוב בעיניי אחד בצער ממאה שלא בצער! מצווה אחת שקיימת עם הרבה מאמץ, הצטערות בשבילה, התייגעת בשבילה - אומר הקדוש ברוך הוא: זה יותר יקר בעיניי ממאה פעמים בלי מאמץ ובלי צער.

למה במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים לא עומדים?

זה גם כן הסיבה שבעל תשובה כל כך חביב בעיני הקדוש ברוך הוא. מדוע? כי בעל התשובה מתאמץ, הוא מתייגע כדי לשבור את טבעו. מאוד מאוד לא היה פשוט בשבילו לעזוב את חייו הקודמים ולהתחיל בדרך חתחתים, דרך קשה מאוד בשבילו. אומר הקדוש ברוך הוא: זה חביב בעיניי מאוד, כמה הוא מתאמץ, כמה הוא מתייגע. "אשרי איש שלא ישכחך" - מי זה? מי האיש שלא ישכח את הריבונו של עולם? "ובן אדם יתאמץ בך". אומר הקדוש ברוך הוא: חביב בעיניי כשהאדם באמת מראה אכפתיות, כשהוא משקיע מאמץ.

הלולב השקיע מאמץ, לא טיפחו אותו, לא טיפלו בו כראוי, ועם כל זה גדל עד כמה שהגיע. לעומת זאת האתרוג, כל כך הרבה השקיעו בו, מה הוא עשה בשביל זה? הוא לא עשה כלום, לכן גם לא מגיעה לו מעלה. הר סיני לא עשה שום מאמץ, לא מגיעה לו מעלה ומדרגה שתישאר לו לנצח. לעומת זאת בהר הבית, אברהם מסר ועקד את הבן היקר לו שנולד לו בגיל מאה, ואותו היה מוכן למסור על קדושת השם. אומר הקדוש ברוך הוא: זה יקר בעיניי, זה חשוב בעיניי.

מי טובה יותר, השפחה או הנביא?

ולכן נבין למה חז"ל אומרים שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הנביא. שפחה ראתה אלוקות בקריעת ים סוף: "זה אלי ואנוהו אלוהי אבי וארוממנהו", איזה התפעלות, ראינו את הריבונו של עולם! רגע רגע, ומה יצא ממנה? נותרה שפחה. לעומת זאת יחזקאל בן בוזי היה נביא שזכה למעלות עצומות. רגע, אבל השפחה, אמרת שהיא יותר ממנו, היא ראתה מה שהוא לא ראה! נכון, אמת, אבל מה התאמצת בשביל זה? מה שינית בטבעיך בשביל זה? איזה טבע שברת כדי להגיע למדרגה של קדושה, למדרגה של השגה אלוקית? שום דבר, נתנו לך מתנה, התגלות אלוקית. הסתיימה ההתגלות - חזרה להיות שפחה.

לעומת זאת יחזקאל בן בוזי שיבר את טבעו, יחזקאל בן בוזי הוא האדם שרומם את מעלתו עד שהגיע למדרגה של נביא. מי שעושה כך - זה נשאר. מי שמתאמץ בך - זה נשאר, לא ישכחך. אבל דברים שבאים בקלות הולכים בקלות, כולנו מכירים את זה. לילדים שלנו מאוד קל להוציא את הכסף שלנו. למה? זה בא בקלות. אבל לנו הרבה יותר קשה, התאמצתי, היזעתי בשביל הכסף הזה, אז אני משתדל לשמור עליו, לא לבזבז אותו סתם כך.

סיפר יהודי זקן שהיה בתקופתו של החפץ חיים, הוא סיפר שהוא שמע אז על הדיבוק שהיה בראדין. מי שירצה יוכל לראות תיאור שלם על כל מה שהיה שם בספר שלי, שנקרא "משנת הגלגולים", שם אני מתאר ומביא את כל הסיפור של הדיבוק שהיה בראדין: הייתה רוח שנכנסה בתוך אדם, והאדם שהיה מגיע אל אותו אדם שנכנס אליו הדיבוק, הרוח שלו מיד הייתה מתחילה לדבר מתוך גרונו בקול לא לו, ומתחילה לומר לאנשים: "אתה עשית כך וכך, ואתה עשית עבירות כאלה וכאלה בסתר". אנשים היו בורחים ממנו. הרב שך בעצמו סיפר שגם הוא נסע לראדין כדי לראות את הדיבוק, הוא אמר שהיה פחד

פחדים, הוא היה מגלה לכולם את העוונות שלהם. הייתה התעוררות מאוד גדולה.

סיפר איזה זקן שהיה אז באותה תקופה: "וגם אני ראיתי את הדיבוק", הוא אומר, "אי אפשר היה שלא לראות אלוקות. הנה אתה רואה איך רוח באה מהעולם העליון, היא מתארת את הייסורים שהיא סובלת למעלה, היא מתארת את דין שמיי". בלא כל ספק אדם היה אמור להתעורר מזה. אבל אז הוא אמר לאותם בחורי ישיבה שהיו אצלו, הוא אומר: "אתם יודעים איך הדבר השפיע עליי?" היה קיר לידו, הוא נתן כמה חבטות כך על הקיר ואמר: "אתם רואים? כמו הקיר הזה, ככה הדברים השפיעו עליי, כמו הקיר", דפק ככה כמה דפיקות קשות על הקיר ואמר: "ככה הדברים נכנסו אצלי ללב".

ובאמת, רבי ירוחם ממיר מספר שאחרי הסיפור של הדיבוק, הוא תמה איך יכול להיות שלא חל שינוי אדיר בישיבה? איך יכול להיות שלא חל איזה התעוררות רוחנית עצומה? מה התשובה? הרי יש פה גילוי אלוקי. למה באמת זה לא השפיע בצורה שבה חשבנו שהדברים אמורים להשפיע? מוריי ורבותיי, אותה תשובה יש בזה לאנשים ששואלים: למה הקדוש ברוך הוא לא עושה לי נס? למה הקדוש ברוך הוא לא עושה איזה משהו שחורג מן הטבע? כולנו היינו חוזרים בתשובה, כולנו היינו משפרים את דרכינו.

למה ה' לא עושה לנו ניסים גלויים?

מניסים לא חוזרים בתשובה. מה התאמצת בשביל זה? מה התייגעת בשביל זה? השם עשה איזה גילוי אלוקי, מה לך יש מהדברים? כמו שזה בא כך זה יעזוב, לא יותיר את רישומו, לחלוות לא תישאר מזה. אבל אם אתה עשית איזה מאמץ, התגברת, שברת איזושהי מידה רעה, היית מוכן להבליג על משהו שהכעיס אותך - זה יותיר בך רושם. התאמצת, התייגעת.

בהר סיני אין קדושה, הוא לא התאמץ במאומה. לעומת זאת, הר הבית, שמה היה מאמץ, אבינו אברהם עקד את בנו. הלולב עשה מאמץ כדי להגיע למה שהגיע, הוא לא קיבל מתנות חנם, ולכן אנחנו מברכים "על נטילת לולב". לעומת זאת האתרוג, כפי שהסברנו, גדל כפרי מאותרג, אין לו מעלה גדולה ועצומה כמו שהיינו חושבים שתהיה לו, הוא לא התאמץ בשביל זה. והם מלמדים אותנו ואומרים: בוא וראה, אתה יכול להתאמץ, ומה שתתאמץ יישאר דבוק בך לעולם, זה המסר של חג הסוכות.

מסר מעין זה מצאנו במעשה שבו נסיים, המעשה ברבי פסח פרוסקין. היה אדם שקראו לו פסח פרוסקין. האדם הזה היה בחור ישיבה, ולצערנו השם לא חנן אותו בבינה יתרה. אפילו אפשר לומר שהיה די קשה תפיסה, וכמה שהיה מתמיד גדול והיה מתאמץ והיה מתייגע, לא זכה באמת להבין את הדברים שהוא לומד. היה מתאמץ ומבקש שיסבירו לו שוב ושוב, ועם כל זה הוא מספר שהדברים היו מאוד מאוד קשים עליו.

יום אחד דיברו כמה בחורים בדברי תורה, דיברו בסוגיית הגמרא, ואותו פסח פרוסקין ביטא את דעתו, אמר מה הוא חושב. הדברים הראו שהוא ממש לא הבין על מה הם דיברו,

והחבר'ה מסביב קצת גיחכו. ואותו פסח פרוסקין נפגע עד עמקי נשמתו. הוא עזב את היכל הישיבה, הלך לאיזה בית כנסת סמוך, פתח את ההיכל ובדמעות, בבכי נורא לריבוננו של עולם: "ריבוננו של עולם, למה יצרת אותי כזה קשה תפיסה? למה יצרת אותי כזה סתום? ריבוננו של עולם, אני רוצה ללמוד את התורה שלך, אבל מאוד מאוד קשה לי. ריבוננו של עולם, אני לא מבין מה שאני לומד". וכך ישב ובכה שעה ארוכה.

לאחר מכן הוא קרס בחוסר כוח על הכיסא שהיה שם, והוריד את ראשו על גבי השולחן ונרדם. ואז מתגלים לו בחלום, אומרים לו: "בשמיים שמעו את כל בייך, והחליטו משמיים לתת לך כוחות, לתת לך הבנה. קום עכשיו, לך לבית המדרש, תפתח גמרא מסכת בבא קמא, תתחיל ללמוד, ובעזרת השם משמיים יפתחו לך מעיינות חוכמה".

לא להאמין. את הסיפור סיפר אותו פסח פרוסקין, הוא סיפר את זה על עצמו: "הלכתי לבית המדרש ופתחתי גמרא מסכת בבא קמא, והרגשתי איך מעיינות חוכמה נפתחים לי. למדתי בהתמדה עצומה, והקדוש ברוך הוא מאז נתן לי סייעתא דשמיא בלתי רגילים, לא ניתן להאמין שזה אותו בחור סתום שהיה עד אז".

הרב של גדול הדור!

אותו רבי פסח חיבר ספר שנקרא "חידושי רבי פסח מקוברין". אותו רבי פסח אולי פחות מוכר, אבל התלמיד שלו מוכר לרבים - התלמיד שלו זה הרב משה פיינשטיין, גדול הדור של יהדות ארצות הברית. כמו שהיו הרב אלישיב או הרב עובדיה יוסף בארץ ישראל, כך היה הרב משה פיינשטיין בארצות הברית, גדול הדור. הוא תלמיד של רבי פסח "הסתום", במירכאות.

בואו תראו: כשאדם משקיע, כשאדם מתאמץ - משמיים משפיעים, משמיים נותנים לו. הלולב התאמץ כדי להגיע למה שהגיע, לא השיג הרבה, אבל התאמץ. אומר הקדוש ברוך הוא: עליך יברכו "על נטילת לולב". לעומת זאת האתרוג קיבל ככה, בחינם. אומר הקדוש ברוך הוא: מי שלא השקיע הרבה, גם לא מגיע לו הרבה.

יסייע לנו הקדוש ברוך הוא שנהיה כולנו מעושי רצונו, ונתאמץ באמת ונשיג את מעלותינו תוך יגיעה, ועל ידי זה יקויים בנו "אשרי איש שלא ישכחך". מתי? "ובן אדם יתאמץ בך". כשנתאמץ בעבודת השם, על ידי זה יהיה קניין בנפשנו, ועל ידי כך נזכה לעשות רצונו תמיד בלבב שלם. שיהיה חג סוכות שמח לכולנו, שנזכה בעזרת השם לגאולה השלמה, אמן ואמן.

ניתן לשמוע, לצפות ולהוריד שיעורים באתר של הרב - טעמו וראו,

ובקול הלשון, וכן בטלפון ישיר 073-2951306

מייל להרשמה לקבלת העלון שלחו הודעה למייל alontaamu@gmail.com